

Stručni rad

KORIŠTENJE HUMORA U NASTAVI

Marjeta Ban, prof.

ŠC Novo Mesto

Sažetak

Škola je odgojno-obrazovna ustanova koja značajno oblikuje život učenika. Učenje je kompleksan proces, a motivacija je ključna za uspjeh. Stoga je važno da se učenici tijekom nastave osjećaju ugodno i opušteno. Interakcija između nastavnika i učenika igra važnu ulogu u stvaranju poticajnog okruženja, a humor može unaprijediti tu interakciju, smanjiti stres i povećati pozitivne emocije. Zbog toga bi nastavnici trebali razmisliti o integriranju humora u svoju nastavu. Članak istražuje pitanje treba li humor imati mjesto u nastavi te može li planirana uporaba humora pridonijeti kvaliteti nastave. Jesu li humor i nastava nespojivi pojmi ili humor može obogatiti nastavu na način od kojeg će koristiti imati i učenici i nastavnici? U članku se navode neki primjeri dobre prakse uvođenja humora u nastavu stranih jezika.

Ključne riječi učenje, motivacija, interakcija, smijeh, strani jezik

1. Uvod

„Ozbiljan život počinje školom“, pravi poslovice. Postavlja se pitanje ima li humor svoje mjesto u školskim učionicama ako obrazovanje želimo shvatiti ozbiljno.

Humor je pojam koji nije lako definirati, iako se s njime susrećemo svakodnevno. Mnogi su se mislioci kroz povijest bavili ovim fenomenom, uključujući Platona, Sokrata, Aristotela, Kanta, Freuda i druge. Velikan prirodnih znanosti, Albert Einstein, bio je uvjeren da svoj smisao za humor može zahvaliti svom briljantnom umu. Percepcija humora ovisi o mnogim činjenicama, poput kulturnih razlika, društvenih normi i individualnog načina razumijevanja.

2. Učitelj i humor

Humor i smijeh poznati su po svojim blagotvornim učincima na mentalno i fizičko zdravlje. Stoga ne iznenađuje što se humor često koristi kao sredstvo za opuštanje i smanjenje stresa. Kada se koristi na prikladan način, humor može biti vrlo učinkovit i u obrazovnom procesu. Humor može unaprijediti proces učenja i stvoriti ugodno i poticajno okruženje za učenje.

Učitelji, koji znaju koristiti humor na pravi način, mogu u svojoj nastavi stvoriti pozitivno okruženje za učenje te poboljšati komunikaciju s učenicima. Međutim, važno je zapamtiti da pretjerana upotreba humora može imati suprotan učinak i smanjiti učinkovitost učenja i koncentraciju učenika.

Znanstvena istraživanja pokazuju da učenici preferiraju učitelje koji umjereno i prikladno koriste humor. Učitelji s dobrim smislom za humor stvaraju pozitivnu atmosferu u učionici i potiču suradnju i uzajamno poštovanje među učenicima i učiteljima.

Međutim, važno je da učitelji budu svjesni kako humor ne može zamijeniti kvalitetnu nastavu, već je može samo nadopuniti.

2.1 Upotreba humora u procesu učenja

Mnogi učitelji vjeruju da su ozbiljnost i strogost jedini pravi način da učenici ozbiljno shvate proces učenja. To često podrazumijeva stvaranje strogog okruženja za učenje u kojem nema mjesta za humor. Ipak, najuspješniji učitelji su oni koji potiču kreativnost kod učenika, a jedan od načina za to je i uključivanje humora u nastavu. U ovom je kontekstu važno da učitelj zadrži autentičnost jer umjetno stvoren humor neće imati željeni učinak. Također, važno je pronaći pravi trenutak za korištenje humora. Primjerice, prikladna šala na početku sata može biti izvrstan uvod u novu nastavnu jedinicu i pomoći u privlačenju pozornosti učenika.

Učitelj mora uzeti u obzir različite tipove učenika u razredu, kao i njihove kulturne razlike, uvjerenja i pozadine. Humor mora biti primjeren dobi učenika i ne smije sadržavati uvredljive ili neprimjerene sadržaje. Učitelj se također može našaliti na vlastiti račun, bez straha od gubitka autoriteta.

Unatoč pozitivnim učincima korištenja humora u razredu, to ne znači da svaki učitelj mora biti duhovit. Dobar nastavni plan i program može se provoditi i bez humora. Pozitivna atmosfera može se graditi kroz dobru komunikaciju, poštovanje, empatiju, kompetencije i pravednost.

2.2 Argumenti za korištenje humora u nastavi

Upotreba humora u obrazovnom procesu može imati više ciljeva: privući pozornost učenika, poslužiti kao uvod u temu, potaknuti razgovor, obogatiti objašnjenja gramatičkih struktura i pomoći u utvrđivanju prethodno naučenog gradiva. Humor potiče kreativnost i smanjuje anksioznost u situacijama ocjenjivanja. Učitelj može stvoriti opuštenu atmosferu ako se zna našaliti na svoj račun, primjerice zbog vlastite pogreške. Važno je koristiti humor koji nije previše udaljen od nastavnog sadržaja određenu ideju kako bi na zanimljiv način ilustrirao ideje. Tako može na zanimljiv i humorističan način ilustrirati određenu ideju. S druge strane, pretjerano korištenje humora može dovesti do gubitka autoriteta i vjerodostojnosti kod učenika.

2.2 Negativni učinci korištenja humora pri nastavi

Ipak, humor ne donosi uvijek samo pozitivne učinke. Neprimjereni humor može imati ozbiljne posljedice, posebno sarkastičan humor usmjeren prema učenicima zbog netočnog odgovora, slabijih kognitivnih sposobnosti ili fizičkog izgleda. Takav humor može narušiti dostojanstvo učenika, izazvati nelagodu i negativno utjecati na njihovo samopouzdanje. Uvredljiv humor, poput neukusnih seksualnih ili vulgarnih šala te sarkastičnih i ciničnih komentara, krši moralne i odgojne vrijednosti, omalovažava učenike i stavlja ih u neugodan položaj. Učitelj time zloupotrebljava svoju poziciju. Posljedica može biti smanjena motivacija učenika i narušeni odnosi između učenika i učitelja.

3. Korištenje humora u nastavi stranog jezika

S obzirom na to da njemački jezik predajem u srednjoj strukovnoj školi, imam najviše iskustva na tom području. Humor je u nastavi stranog jezika dobrodošao ne samo zato što učenici uče o kulturi i mentalitetu naroda, već i zato što jezik postaje slikovit

kroz kratke priče, anegdote i šale, što ga približava svakodnevnom govoru. Kroz dijaloge i igre uloga vježbamo izražavanje, a istovremeno se i zabavljamo. Dobar vic može poslužiti kao uvod u novu temu te opuštanje i osvježenje sata. Osim vokabulara i gramatike, važno je da učenici steknu uvid u kulturnu pozadinu jezika. Humor se može pojaviti u svim vrstama tekstova, na fotografijama, ilustracijama, ali i u slušnim materijalima.

Primjeri upotrebe humora u nastavi njemačkog jezika:

- Podjela vica na dijelove: vic, povezan s temom, podijelim na više dijelova. Učenici trebaju pronaći pojedine dijelove i složiti ih u smislenu cjelinu.
- Pripovijedanje jednostavnih viceva: vic pripremi i ispričava učenik. Na primjer, tijekom učenja vokabulara vezanog uz hranu, možemo koristiti šale o njemačkoj prehrani, tipičnim njemačkim likovima, kobasicama ili palačinkama.
- Smiješni opisi likova: učenici opisuju zamišljene ili stvarne likove koristeći neobična pretjerana svojstva.
- Pisanje humorističnih tekstova: učenici pišu humoristične tekstove na temelju slikovitog predloška stripa.
- Zabavne slike: prilikom opisivanja osobe koristim zabavne slike koje učenike potiču na kreativno izražavanje.
- Komični videozapisi: prikazujem komične videozapise, uz korištenje titlova na engleskom jeziku kada je vokabular složeniji.
- Zabavni diktati: umjesto klasičnih diktata, koristim smiješne ili apsurdne rečenice, primjerice: „Der Hund fährt mit dem Fahrrad zur Schule und bringt einen Apfel für seinen Mathelehrer.“
- Kreativno završavanje rečenica: počinjem rečenicu, a učenici je završavaju na smiješan način (npr.: Wenn ich Elon Musk wäre, dann würde ich...).
- Namjerne pogreške u tekstu: učenicima djelim tekst s namjerno smiješnim greškama, primjerice: „Die Oma fliegt über dem Haus. Njihov zadatak je ispraviti greške.
- Igranje uloga: učenici igraju uloge u različitim situacijama, poput narudžbe u restoranu, prijave u hotelu ili odlaska liječniku, uz uključivanje humorističnih elemenata.

- Izgovaranje složenih riječi (Zungenbrecher): učenici se natječu tko će brže i točnije izgovoriti jezične lomilice, poput: „Fischers Fritze fischt frische Fische, frische Fische fischt Fischers Fritze.”

Ove aktivnosti ne samo da potiču učenike na sudjelovanje već pridonose razvoju jezičnih kompetencija kroz zabavu i opušteno učenje. Humor pomaže učenicima da se oslobode straha od pogrešaka, istovremeno ih motivirajući za daljnje usvajanje jezika..

4. Zaključak

Upotreba humora može biti učinkovit način za unapređenje procesa učenja, povećavajući interes učenika i olakšavajući pamćenje ključnih informacija. Međutim, važno je paziti da humor ne postane glavni fokus nastave jer može umanjiti ozbiljnost nastavnog sadržaja. Učitelj mora biti svjestan da humor zahtijeva senzibilan pristup kako bi izbjegao neprikladne ili čak uvredljive komentare koji bi mogli narušiti proces učenja i odnose s učenicima. Zaključeno je da humor može pozitivno utjecati na motivaciju učenika i atmosferu u učionici ako se koristi promišljeno. Nastava, koja je zabavna i opuštena, može doprinijeti boljim rezultatima i ugodnijem okruženju za učenje.

5. Popis literature

[1] Löschmann, M. (2015). Humor im Fremdsprachenunterricht.

[2] Marentič Požarnik B. (2003) Psihologija učenja in pouka. Ljubljana: DZS.

[3] Počivalšek, N. (2015). Humor pri pouku z vidika učitelja, učencev in dijakov

[4] Humor weckt die Aufmerksamkeit. Dostupno na : <https://deutsches-schulportal.de/unterricht/expertentipps-humor-weckt-die-aufmerksamkeit/> (12. 5. 2024).

[5] Da lachen ja die Schüler. Dostupno na: <https://www.humorinstitut.de> (27. 5. 2024).